

LBRIS

We know
books

MAICA
ECATERINA
FERMO

*Pagini
de jurnal*

*„Lasă-mă să mă odibnesc,
mai înainte de a mă duce și de a nu mai fi!
Aceasta a fost rugăciunea
care m-a însoțit mereu.”*

Petru-Vodă

2024

Ediție îngrijită de
Mănăstirea Paltin Petru-Vodă
Concept grafic
Atelierul de grafică
Tipar
Accent Print

Pagina 10
Foto © Cristina Nichituș Roncea

Petru-Vodă, aprilie 2024
© Mănăstirea Paltin Petru-Vodă
ISBN 978-973-0-40108-0

Cuprins	7	Prolog
	11	Periplu biografic
	40	Pagini de jurnal
	144	Interviu cu Maica Ecaterina Fermo
	151	Epilog
	160	Anexă

 Prolog

„Mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în Împărăția lui Dumnezeu” (Mt. 19: 24), spune Domnul nostru Iisus Hristos, în *Evanghelia după Matei*. Iată că maica Ecaterina Fermo a sfidat această lege a firii omenești și, lepădându-se de toată slava și bogățiile lumesti, a urmat până la capăt cuvântului Mântuitorului, Căruia și-a afierosit întreaga viață.

Nu mulți au curajul să lepede toate averile lor și să urmeze Mirelui Iisus Hristos. Este ușor să lepezi viața lumească, atunci când ea este plină de neazuri și sărăcie. Este mai ușor să îți dedici toată viața ta lui Dumnezeu, atunci când ai o educație creștină și formare bisericească. Dar oare ce nebunie sfântă îi mână pe cei ce au toată lumea la picioarele lor și, trăind departe de Cuvântul lui Dumnezeu, totuși sunt biruiți de nestăvilitul foc al dragostei de Dumnezeu și aruncă la picioarele Lui toată faima lumii? Ceea ce este cu neputință la oameni, este cu putință însă, la Dumnezeu. Doar Harul lui Dumnezeu poate face aceasta, Care prin lucrarea Sa, poate lumina orbirea sufletească, precum odinioară lui Pavel pe drumul Damascului.

Pentru maica Ecaterina, Damascul luminării a fost mănăstirea Cernica, cea înmiresmată de tămâia rugăciunii atâtor sfinți nevoitori și Duhovnici dăruiți de Dumnezeu. De la ateism la Hristos, de la necredință la credință, de la actorie la călugărie, convertirea minunată a maicii Ecaterina pornește din această oază de sfințenie a spiritualității românești, Cernica.

Cartea de față este o continuare a primului Jurnal al maicii Ecaterina Fermo, „Talita Kumi. Înviind pe drumul Damascului”,

în care își povestește convertirea de la iudaism la Ortodoxie, renunțarea la actorie și intrarea sa în mănăstire. Maica Ecaterina a renunțat la faimă, însă faima nu a părăsit-o, deoarece Dumnezeu i-a dăruit cuvânt harismatic prin care aducea la Hristos mulți tineri și suflete chinuite de patimi.

Ultimii 15 ani din viață, i-a petrecut la mănăstirea Paltin Petru-Vodă, sub povățuirea caldă a Părintelui Justin Pârvu. Acest volum conține pagini de Jurnal, selectate din caietele cu memoriile maicii Ecaterina, scrise în chiliuța ei din Căminul de bătrâne al mănăstirii Paltin. Din ele răzbat dorul de Ierusalim și Țara Sfântă, cugetări de taină, luptele ei duhovnicești, dar și articole și însemnări mărturisitoare, pe marginea unor evenimente culturale și politice ce tulburau viața cetății.

Din smerita ei chilie de la Paltin, maica Ecaterina nu a încetat niciodată să iubească oamenii pe care i-a lăsat în urmă, dimpreună cu toată strălucirea reflectoarelor scenei de film. Propovăduia lumii neostenind, Cuvântul mântuitor, Care ei i-a înviat sufletul și i-a dăruit bucuria vieții și a trăirii în Hristos.

Dedicăm această carte memoriei maicii Ecaterina, care odihnește în cimitirul mănăstirii Paltin Petru-Vodă. Veșnică să-i fie pomenirea și să avem parte de rugăciunile ei!

Mănăstirea Paltin Petru-Vodă

11 Aprilie 2024,

la pomenirea Sf. Ierarh Calinic de la Cernica

†

Motto

Nu poate nimeni să-mi ia bucuria mea de a-L avea pe Domnul. Nimeni și nimic din toate dezastrele lumii, din toate nenorocirile care se petrec pe fața pământului nu pot să strice frumusețea pe care Dumnezeu a sădit-o în inimă, în momentul în care a intrat în sufletul meu și în inima mea.

Periplu biografic

Plecarea subită dintre noi a maicii Ecaterina Fermo (13 noiembrie 2022) ne-a prilejuit o la fel de neașteptată reîntâlnire cu adâncul sufletului ei. În chilia sa din Căminul de bătrâne, Sf. Ierarh Spiridon de la Mănăstirea Paltin Petru-Vodă, câteva agende cu însemnări și note de jurnal ne-au deschis o fereastră nouă către cerul mai mult sau mai puțin senin al inimii ei.

Despre trecutul său actoricesc și convertirea minunată la Ortodoxie, s-a scris și s-a vorbit mult în presa atât de însetată de „senzațional”, pentru că drumul maicii Ecaterina Fermo de la actorie la călugărie a fost la fel de tumultuos și de neașteptat aidoma convertirii Sfântului Ap. Pavel, pe calea ce ducea către Damasc.

Actrița blondă cu ochii albaștri, de origine evreiască de pe scena Teatrului Național bucureștean a anilor '70, fiica lui Avram-Alexandru și a Olgăi s-a născut la data de 9 iunie 1954, în București. Tatăl evreu, iar mama ucraineană. Primii ei „pași în viață au fost în monstruoșitatea patimilor”, așa cum singură ni se destăinuie. Deși, întreaga copilărie i-a fost într-un fel pecetluită de atmosfera sfântă „din casa bunicii din Târgoviște care păstra adânc în sufletul ei de ucraineană o credință plină de semnificații divine traduse în gesturi mărunte de zi cu zi, cum ar fi: binecuvântarea pâinii la masă sau însemnarea cu Sfânta Cruce”. De fiecare dată când mergea la grădiniță sau la școală, întotdeauna era însemnată pe cap cu trei cruci făcute din adâncul sufletului ei de bunică creștină.

Drumul de întoarcere al Monicăi Fermo la neprihănită credință a anilor copilăriei va trece mai întâi prin tina păcatelor săvârșite sub imperiul „frenziei tinereții”. Rănilor dureroase ale păcatelor îi vor însângera sufletul, strivindu-i și trupul sub povara lor, după cum ea însăși se destăinuiește: „Eram înglodată în patimi atât de iuți și de fierbinți în practicare! La 30 de ani, aveam senzația fizică că purtam mereu în spate un sac extraordinar de greu”.

✿ Tinerețe învăluită de mreaja scenei

„Mai devreme sau mai târziu, în domeniul artei, oamenii vor părăsi fotoliul cald din fața televizorului, a radioului și vor intra în sălile de spectacol, dorind să vadă nu umbre, ci mișcare vie, cântec adevărat, lacrimi și trăire întregă. Cu falsurile, repede se satură omul. Un colț de natură, un crâmpei de cer, un amurg sau niște zori vor înălța, vor face să tresară veac de veac, inima omenească”. Sunt gândurile Monicăi Fermo care au animat-o să se înscrie pentru examenul de admitere la I.A.T.C.¹, București, deși înlăuntrul său, ducea o luptă acerbă cu „demența comunistă, prostia și încremenirea oamenilor”, din perioada tulbură a anilor '70.

Despre greul pregătirii pentru admiterea la I.A.T.C., maica Ecaterina ni se dezvăluie în Jurnalul său, *Talita Kumi*: „Tocilescu «mi-a tocit» nervii, amenințându-mă că nu intru la I.A.T.C., dacă nu văd repertoriul de filme românești de la Cinematecă, oricât

de inteligentă și imaginativă voi fi, în rest. Sunt programate toate în luna aceasta. Am revăzut *Răscoala* și *Atunci, i-am condamnat pe toți la moarte*, dar mai sunt vreo douăzeci de filme cu subiect comunist, iar eu nu servesc așa ceva. Când mă gândesc că trebuie să pregătesc pentru examenul de regie, analize amănunțite ale unor filme românești cu subiecte derulându-se între C.A.P.-uri și sălile de P.C.R., îmi vine să las baltă totul. Dacă intru, bine, dacă nu, iarăși bine. Va fi o experiență și atât. Oare când vom avea și noi o școală de regie de film? Am mari îndoieli asupra artei cinematografice actuale din România, cu toate că aș fi mai atrasă de regia de film decât de cea de teatru. Iubesc mai mult actoria de teatru decât cea de film, fiind mult mai autentică și având o continuitate de două ore cu spectatorii, ceea ce-mi dă puterea de a pătrunde în pielea personajului și în sufletele spectatorilor. Dacă voi intra la regie, am să încerc să rămân în TV, căci acolo se mai face și artă”.

Monica Fermo va debuta ca actriță pe scena Teatrului Național din București, începând cu anul 1974 și va juca în spectacolele de la Național, aproape 10 ani. Se va dedica cu aceeași dăruire și muncii de regie din cadrul televiziunii: „5 decembrie 1982. În TV lucrăm intens pentru emisiunile Revelionului și ale Crăciunului. Jumătate de zi a fost destul de grea, căci a fost numai cu Angela Similea și programul ei special. Însă, când au apărut Nicu Constantin și Lulescu, s-a spart gheața și am răs continuu. Nici nu mai țin minte toate poantele pentru că erau spontane și provenite din text și din păcate, tocmai pe acelea nu le puteam înregistra, dar pentru noi, munca așa a fost o relaxare și o distracție!...”.

¹ Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale” din București.

În ciuda carierei sale de succes, sufletul actriței Monica Fermo, chemat să bată la porțile credinței, devine tot mai frământat de întrebări care își cereau imperios răspunsul: „Cum e posibilă mântuirea prin artă?». Subiectul m-a frământat mai mult decât ar fi trebuit și ca să scap de ideile obsesive, am hotărât să le aștern pe hârtie și să le fac publice cu nădejdea că sufletele pribegite și dornice de mântuire vor fi atrase de fiorul Duhului Sfânt”. Tânăra actrița se va retrage din lumina reflectoarelor și va renunța să mai urce pe treptele scenei Teatrului Național, alegând să pășească pe cele care suie la cer.

Convertirea

„Prima reîntâlnire cu parfumul brațelor bunicii”, o va resimți în chilia plină de sfințenie a părintelui Ilarion Argatu de la Cernica. Impresiile de atunci au rămas consemnate în filele jurnalului ei autobiografic: „Parfumul acela, țâșnind din mâinile părintelui, combinat cu amintirea bunicii a avut un efect deosebit de puternic asupra sufletului meu de neofit în ale creștinismului, aducându-mă cumva în starea de nevinovăție a copilăriei. Dar țintuindu-mă și pe o cruce imaginară, într-un drum de Golgota, drum greu care abia începea. Acesta a fost momentul din viață când bunul Dumnezeu a dăruit sufletului meu «dorul de acasă». Desigur că era un dor de «acasă cerească»”.

Dar transfigurarea sufletească a maicii Ecaterina a pornit și mai mult atacurile vrăjmașului împotriva ei. Omul vechi din ea,

cu plăcerile și poftele lui își cerea încă cu multă insistență, drepturile. Lupta cu patimile care o chinuseră atâția ani a devenit astfel și mai înverșunată, după cum ne mărturisește într-un interviu realizat de Romeo Petrasciuc, în martie 2003: „Șocant, am plecat cu foarte multă grijă la botezul care trebuia să mi se întâmple asupra sufletului și trupului meu, cu o oră sau două înainte (fiind zi de duminică, erau închise tutungeriile), să-mi cumpăr țigări.

Mergeam să mă botez și am avut grijă neapărat să-mi cumpăr un pachet de țigări. Nu cumva să merg la botez fără țigări! Eram complet inconștientă, inconștientă pe care, de fapt, am și subliniat-o celei care a participat ca nașă la botezul meu, fostă colegă de serviciu, de la Buftea, căreia i-am spus, la un pahar de băutură, într-un bar, pregătind cele necesare botezului care trebuia să aibă loc peste o săptămână: *Măi, voi duceți dracul la biserică!*, în clipele acelea, fumând țigară de la țigară. I-am spus că eu nu mă voi putea lăsa de fumat niciodată. Drept pentru care, cum spun, am plecat cu pachetul de țigări în buzunar”.

Botezul

Data de 29 iunie 1986 va însemna pentru Monica Fermo, ziua nașterii ei celei de a doua prin Taina Botezului creștin-ortodox săvârșit în paraclisul mănăstirii Cernica. „Încerc să redau în câteva cuvinte momentele divine pe care le-am trăit. Dar cuvintele se sperie și fug sau se fac mici și se ascund în fața Uriășei Frumuseți a Tainei Botezului. Superlativele pălesc și se fac

neîncăpătoare. Practic, nu știu și nu pot să mă exprim așa cum aș dori ca să redau starea mea interioară.

Ce este unirea cu Hristos? Este TOTUL. Este tot ceea ce rămâne nedescifrat, neînțeles, neexprimat, netrăit, nespus în urma cercetărilor noastre asupra vieții. Sunt atât de uimită de noua mea persoană care s-a unit cu trupul meu astăzi – o cheamă Elena – încât nu pot face nimic altceva decât să o studiez și să o analizez din toate unghiurile. Întâlnirea cu Hristos a fost pentru mine uluitoare, zdruncinătoare, devastatoare, ca un cutremur, ca un șoc, ca o bombă nucleară pentru sufletul meu”.

Prin harul Botezului, primise și armele cu care să înfrunte ispitirile celui potrivnic care mereu „dă târcoale ca un leu căutând pe cine să înghită”. Pentru maica Ecaterina, slobozirea din iadul patimilor avea să se întâmple treptat odată cu asumarea conștientă a unei lupte neobosite care trebuia dusă până la biruința deplină asupra păcatului. Mărturisirile ei sunt de o sinceritate răscolitoare și ziditoare pentru tot sufletul omului care se zbate în vârtoarea patimilor, astfel încât să nu-și piardă vreodată nădejdea vindecării și a mântuirii.

„În tot ceea ce am făcut în viață am căutat să accentuez plăcerea. Imediat după Botez, la câteva ore, a avut loc prima tentativă a diavolului, extraordinar de violentă. La șase ore după Botez, diavolul a găsit casa curată, cum spune Scriptura și a mai chemat o ceată mare de diavoli, cu care au pus la cale să mă corupă. Și, mergând pe alee de la arhondaric, unde dormisem puțin după-amiază, către biserică, unde avea loc Vecernia, mi-am zis: *Ce apus superb de soare pe malul lacului aici, la Cernica! Ce botez*

minunat, ce desăvârșire extraordinară simt în suflet! Ce-ar fi – zice stânga – să-ți prelungești plăcerea asta printr-o țigară aici, pe malul lacului, cum făceai odinioară la mare!

Și imediat, mi-au revenit amintirile de când stăteam la mare, pe malul lacului și fumam câte o țigară. Totul era o stare de boemie care, de fapt, era o stare drăcească, aberantă, pe care eu voiam să o prelungesc. Și am scos țigara din geantă și am băgat-o în gură. Am aprins-o și, în secunda aceea, pe loc, am avut imaginea părintelui Argatu, cu care nu avusesem decât două întâlniri (prima: atragerea ca un magnet; a doua: aceasta, a Botezului), pe care nu-l cunoșteam prea bine, așadar, dar pe care sufletul meu îl recunoștea. Recunoștea sfințenia sa – și mi-am zis: *Cum, omul acela bătrân s-a aplecat cu atâta dragoste și grijă cu mirul acela cu care mi-a miruit buzele și eu pun acum în gura mea țigara?! Nu se poate, trebuie să renunț!* Și am aruncat țigara aceea, gândind că voi vedea eu mai târziu ce-am să fac cu restul.

Ispitirile

Pentru a doua zi, plănuisem cu o prietenă de-a mea să plecăm la mănăstirea Pasărea. Pe drum spre mănăstirea Pasărea și dinspre mănăstire spre București, am fost chinuită continuu de imaginea idilică a zonei parcului și trecerii prin pădurea aceea minunată de până la mănăstire, pe care aș fi asociat-o imediat cu o țigară. Ei, bine, nu a fost să fie, pentru că mă gândeam mereu cu rușine că oamenii care mă înconjurau așteaptă de acum

de la mine să fiu mai serioasă și că eu nu trebuie să-i dezamăgesc. La mănăstire, desigur, de față cu maicile de acolo, nu am fumat. Am ajuns apoi, acasă seara târziu și nu am mai aprins nicio țigară.

A urmat a treia zi. M-am sculat cu o forță extraordinară și am zis: *Mamă, acum mă duc la prietena mea* – una din prietenele mele cele mai bune – *ca să-i povestesc Botezul*. Ba chiar am băgat și **Biblia** și **Cartea de Rugăciuni** pe care le primisem în dar de la părintele Argatu în geantă, ca să îi arăt ce daruri am primit, dar și pachetul de țigări și așteptam cu nerăbdare, ca la o cafea și la o țigară, să povestim despre ce s-a întâmplat cu mine. Nu era nicio legătură, în mintea mea, neprelucrată încă, între una și alta.

Revelația

Și atunci a venit șocul, care s-a produs printr-o revelație, care a avut loc în biserica Sf. Treime din cartierul Tei, unde mă duceam, biserică pe lângă care trecusem de zeci de ori până atunci, dar pe care nici nu o zărisem măcar până acum, mai ales că era lipită de casa prietenei mele, unde trebuia să ajung. Atunci, mi-a sărit imediat în ochi și mi-am zis: *A, uite o biserică! De când e aici, că eu nu am văzut-o niciodată?! Ia să intru în ea...*

Am intrat și, dintotdeauna, n-aș putea să spun de ce, atât în vise, cât și în realitate, cu mult înainte de Botez, am fost atrasă ca de un magnet, instinctiv efectiv, de icoana Sf. Parascheva.

Auzisem că o cheamă Sf. Parascheva sau Sf. Vineri – nu mai știam absolut nimic de ea – și că e ocrotitoare. Am recunoscut-o în icoana din pridvorul bisericii și m-am dus la ea să mă închin și să mulțumesc Domnului pentru ce-am primit.

Nici nu am pus cel de-al doilea genunchi jos, de-abia eram cu el în aer, când am auzit un tunet în urechi, o voce extraordinar de personală și de hotărâtă, categorică, dar în același timp foarte caldă, și totuși tăioasă, care mi-a spus următoarele cuvinte: «Îndrăznești să te apropii de icoană? Îndrăznești să te numești creștină? Știi că te-ai botezat și te-ai și împărtășit, și în urma Botezului și a Împărtășaniei, prin care te-ai unit cu Trupul și Sângele Domnului, tu abia aștepti să ajungi să-ți pui țigara în gură?! Știi că prin Botez și prin Împărtășanie, prin unirea cu Hristos, Îl ai pe Hristos în tine, în trupul tău și fiecare fum de țigară pe care-l vei trage, Îi va arde Trupul și Sângele lui Hristos?».

Vă rog să mă credeți că am experimentat ceea ce înseamnă a îți se ridica părul măciucă în cap. M-a ridicat parcă cineva de creștetul capului în sus și am avut o senzație de spaimă îngrozitoare! Am fugit cât m-au ținut picioarele din biserică. Am fugit! Am fugit de propria-mi nemernicie, nu de spaima de biserică, nu de spaima de Sf. Parascheva, ci de mine însămi. **Acela a fost momentul hotărâtor să mă las de fumat și nu am mai pus țigara în gură.**

Nu numai că nu am mai pus țigara în gură, dar am devenit o luptătoare înverșunată împotriva tutunului și a fumătorilor. Desigur, nu se cade să fiu eu lupul moralist și să arăt cu degetul. Dar, îmi face foarte rău fumul de țigară. Dacă sunt afară, în aer